

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden csütörtök és vasárnap reggel.
Előfizetések és hirdetések Kollár A. könyvkereskedésében
vételnek fel.

Felelős szerkesztő:
Nemes József dr.
Szerkesztő: Attlay.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

A honvéd-huszár laktanya

Építési ügye került tegnap tárgyalásra a vegyes bizottság ülésén, amelyen a bizottság megállapodott Tóásó Pál műépítéssel a szerződés feltételeire vonatkozólag. A legutóbbi közgyűlés ugyanis elhatározta Tóásó Pál szerződését s a bizottság most precízen meghatározta a szerződés pontjait, amelyeknek vejeje az, hogy Tóásó a vegyesbizottsági eljárásoknál mint szakértő vesz részt s a honvédelmi miniszter rendeletére szervezett katonai és közigazgatási vegyes bizottságon mint szakértő segítkezik az ujonnan építendő honvédhuszár laktanya építési tervezeteinek megállapításánál s ebből kifolyólag az általános építési tervezetet ő dolgozza ki, s a bizottsággal együtt megállapítja az igényelhető tértételeket, amiután végleges határozásra kerül az építés ügy a közgyűlés elé.

Valahogyan tehát tökéletesen komoly formát ölt a kaszárnyaépítés régen vajudó kérdése is, amenyiben a vegyes bizottság a szakértő közreműködésével remélhetőleg gyorsan a közgyűlés elé készíti az egészét. A többi régóta huzódó ügyekben is nagyobb gyorsaságot kellene provokálni s akkor hamarabb megvalósulna néhány eminens érdekű kívánságunk.

A kaszárnyaépítés feltétlenül szükséges s azért helyeseltük annak idején a műszaki szakértő szerződését, mert ezáltal is siettetni véltük az építést a megvalósulás felé. Tóásó Pál országos szaktekintély e téren s így biztosra vehetjük, hogy a katonai és közigazgatási vegyes bizottság az ő közreműködése mellett olyan munkát végez, amely alaposságával és kifogástalanságával elűnteti végre azt a sok huzavonát, amelyet a kaszárnyaépítésének ügyénél sok mellékkörülménynél fogva rendkívüli nagy mértékben voltunk kénytelenek tapasztalni.

Az alpműveletek és tervrajzok befejezése után azután már tisztán a közgyűlésen fog állani, hogy megépít-e végre a város a kaszárnyát, vagy ismét előlőről kezdi az alkalmas terület után való tapogatódzást, a tervezgetést, s a légvár építést — in infinitum.

Reflexiók.

A helyi szövetséget ellenzéki sajtóorgánium f. é. február hó 2-iki számában „Lássuk a monstrumdeputációt” c. vezércikkben Dr. —y elmélkedik a felett, hogy az elmúlt hónapban a város égisze alatt Budapesten eljáró deputációnak mi volt a főcélja és mi vitte a munkapártot a miniszterek elé? Nemcsak elmélkedik a kérdése felett, hanem magyarázza is Dr. —y ugyanis nem elégszik meg a csodabogarainak szorgalmas összegyűjtésével, hanem kommentálásokra is adja magát: a munkapárt politikai intencióinak a kommentálására. Erre nézve bizonyára azért érez magában hivatottságot, mert a munkapárttól és a párt intencióinak ismeretétől oly távol van, mint Makó Jeruzsálemtől, sőt azoktól őt, az ellenzéki vezérémbert tudvalevőleg egy tenger választja el.

Az általunk érdeme szerint már méltatott előző cikkében azt magyarázza Dr. —y az ellenzéki lap hasábjain, amelyek kötelekéből csak nemrégiben lépett ki, — hogy a helyi munkapárt miért nem állított jelöltet a homok- és szállás városrészekben megüresedett bizottsági tagsági helyre? „Majd megmagyarázom én — ugymond hogy miért nem.” És a tisztelt „Én”-nek sikerült is ezt oly remek frázisokban és stílusvirágokban az ellenzéki lap olvasóinak megmagyaráznia, hogy az általunk bokrétaiba szedett stílusvirágjai itthon mosolyt, a „Borsszem Jankó” c. élclap kirakatában pedig közderültiséget keltettek.

Az a bizonyos „Én” most ismét megnyilatkozott. Az ellenzéki lap olvasóinak megmagyarázza, hogy nem a város érdeke volt a főcélja a deputációnak, hanem valami más. És itt az „Én” a közvetlen tudomásának hiányait, hézagait imputálásokkal, gyanúsításokkal és üres jóvendölésekkel tölti ki. A régi augurok a madarak röpüléséből vontak le politikai jóslatokat a nép vakítására, a modern augurok a deputációjárából vonnak le hamis politikai következtetéseket és áljövendöléseket — a közönség megtévesztésére.

Köztudomású, hogy a városokban milyen erős a versengés az anyagi és szellemi boldogulásuk alapjainak a lefektetésére és biztosítására. Nálunk erős és számottevő a társadalom és a hatóság küzdelme a város legális vágyainak és törekvéseinek a kiküzdésére.

Színház, nagyobb létszámú katonai erő állandó elszállásolása, törvényszék visszaállítás, felsőkereskedelmi és felsőbb leányiskola létesítése, mindmegannyi kívánság, amelyeknek megvalósulása, feltámasztása eget kér és mindenkor a kormány jóindulatától és támogatásától függ. Mi sem természetesebb, mint hogy a munkapárt a városi hatóság kebeléből a kormányhatóságokhoz városunk érdekében menesztendő deputáció tervét melegen felkarolta

s azt úgy a párt, mint — dicsekvés nélkül mondva — e lap is magáévá tette. Vagy ha úgy tetszik, dobverői voltunk e közérdekű tervnek. Csak pártelfogultság, pártérdek és pártszenvetély gördithetett akadályt a deputáció nagyobb méreteinek létesülése elé és gyanusithatta meg az intenciókat.

Az ellenzéki lap sietett is mindjárt hangulatot kelteni és támasztani a deputációzás ellen. Az ellenzéki lap leveli békája kiállott a tó partjára és azt brekegte táborkarának, hogy ne ugorják be a deputáció vizébe, mert a deputációzásnak se az ideje, se az alkalma még nem következett be. A munkapárti kormány — így szította ellene a hangulatot — amugyis rövidesen megbukik. Várjanak még egy rövidke ideig, amíg eljövend a kedvező szél, amely a munkapárti rétegeket felszárítja és a munkapárti vizeket eloszlatja. Addig álljanak a tó partján élen-szomjan és fohászkozzanak az egek Urához az elveszett paradicsom viszszerzéséért.

A Jeremiádok nem tartóztatták fel utjában a deputációt. Az a tizenhárom deputatus, akik képviselőnk vezetése alatt és a munkapárt illustris alelnökének és négy bácsamegyei képviselőnek csatlakozása mellett a minisztereknél a város igazságos ügyei érdekében eljárak, eredményes munkát végeztek. Ha eljárásuknak semmi más eredménye nem lenne, mint az, hogy a város vitális érdekeiért a hamvadó tüzet itthon illesztették a lelkekben és fent a kormányhatóságoknál a város ügyei iránti meleg érdeklődést felkeltették és a jövőre kihatólag biztosították, már akkor is nem gáncsot, hanem elismerést érdemeltek és vívtak ki maguknak.

Ezt a munkát sem lebecsülni, sem meggyanusítani nem engedjük, már a város jóhírve érdekében sem.

És most előáll a tisztelt „Én” és a hazatért deputáció s a hozzája csatlakozott képviselőket tentájával befröccseli. Nekidőf tollával a város képviselőjének, akit „közbeszónoknak” nevez; a deputátusokak, akiket „monstreistáknak” nevez el; a vármegyei képviselődeputátusoknak, akiket „facéroknak” titulál; e lap tudósítójának, akinek tudósítását ez ügyben „fércelnénynek”, „kaftánba bujtattott riportnak” címezi; a deputáció eredményének, amelyet „gyalázatosan semminek” mond a munkapártnak, amelyet „tehetetlen mungóhad” címen illet. És bizonyára közérdekű haragjában nem látja meg a csatlakozott képviselők névsorában Vojnits bárót, a munkapárt illusztris alelnökét, akit meg városunk „nagy-protectorának” nevez el.

A nagy „Én” önmagánál megáll, önmagának, a becses Énjének nagykegyesen megkegyelmez.

„Hogy a városvédők égisze alatt szervezett deputációhoz nem csatlakozott, az — úgy-

mond — a politikai becsületben leli magyarázatát egyrészt. Ami jó magyarul annyit jelent, hogy tiltja a politikai »Énje.« Nos, csak egy héttel a mi deputációnk utrakelése előtt Makó városának deputációja kereste fel az új igazságügyminisztert törvényszék felállítására érdekében. Az ottani deputációnak kiváló tagja volt Dózsa Sámuel vármegyei főgyógyász, Justh Gyula, a nemzeti vezérnek leglelkesebb híve és az ottani ellenzék legagilisabb vezérfeje. Ezt a politikai becsületet nem tartotta vissza a deputációban való részvételtől, de a mi városunknak justhista »Én.«-jeit bezzeg ez visszatartotta a deputációzástól.

— A »politikai becsületet,« vagyis a tisztelt »Ént« azonban a közérdeknek kell alárendelnie mindenkinek mindenütt. Mert nem a közügyek vannak az »Énért,« hanem az »Én« van a közügyekért. A közügyek nem arra valók, hogy azok vigyék győzelemre az »Ént,« hanem a politikában az emberek vannak a közügyek kedvéért!

Ahol az »Én« ek a maguk becses személyét a közérdek fölé helyezik, ott nem lehet szó igaz, komoly elvi harcról, hanem csakis szubjektív, személyi küzdelemről, amelynek süppedékes talajából sötét gyanúsítások, imputálások, ócsárlások és mérges virágok burjánognak fel, amik dr.-y cikkében bőven feltalálhatók.

Mindezeket csupán lokálpatriotizmusból nem kötjük újra egy csokorba, mert attól tartunk, hogy a »Borszem Jankó« a bajai ellenzék sajtóorgánumának csodabogarai számára állandó rovatot nyit.

Gyilkosság kisbudán.

- Megölte 96 éves anyját.
- Az anyagyilkos társai.
- Dudásné szenvedései. —
- Saját tudósításunk. —

Megdöböntő szenzációja van a bajai kisbuda városrésznek. Dudás János korcsmáros és felesége, valamint sógora Nagy János agyonütöttek tegnapelőtt özv. Dudás Jánosné, Dudás János édesanyját. A gyilkosokat a csendőrség azonnal letartóztatta s a bűnügy részleteinek kiderítésére erélyes munkát folytatnak.

Tudósítónknak a relyteljes gyilkosság körülményeiből a következőket sikerült megtudnia:

Dudás János, aki most negyvennégy éves, a baja—bátaszéki hid építésekor költözött a Dunához közel levő kisbudának nevezett városrészbe, ahol kisebb fajta bormérést nyitott. Feleségének testvérét Nagy Jánost is magához vette a kis korcsmába, amelyet a Dunahid munkásai csakhamar fellendítettek. Dudás édesanyja özv. Dudás Jánosné, aki munkaképtelen és tökéletesen vagyontalan volt, szintén a fiatalokhoz költözött. Fia és menyje nem szívesen látták a töpörödött öregasszonyt, később pedig ahogy jobb módba kerültek a korcsma révén, egyenesen nyügnék tartották Dudásné, akivel ugyancsak éreztek a kegyelemkenyér sálmasságát.

Dudás János szinte átmenet nélkül, hirtelen sorsból jutott a jobb módba, úgy hogy ma már két háza, jó néhány hold földje s virágzó korcsmája van. A kisbuda részben e révén bi-

zonyos tekintélyre tett szert, aminek következtében mindinkább tehernek érezte magatehetetlen édesanyját, aki az utóbbi évek mostoha bánásmódja miatt bizony rosszul festett. Fia ruhát alig vett neki s éveig járatta ugyanazokban a rongyokban. A beteges öregasszonynak a rendes szobában sem volt helye, mert az érzéstelen fiu az istálló egy részét jelölt ki számára rendes lakóhelyül s itt aludt rongyos pokrócokon az öreg asszony ná vagy hat éve.

Menyének panaszkodni próbált néhányszor a megkínzott asszony, aki erre azt felelte: maga is csak addig türelmetlenkedik és boszszantja az uramat, amíg az agyon nem veri. Enni is rendszertelentl kapott s így gyakran megesett, hogy a jómódu korcsmáros édesanyja rongyos ruhákban lődült a városban. Dudás János módfelett röstelte ezt, s bár nem mutatkozott hajlandónak az öregasszony keserves sorsán javítani, gyakran leszidta édesanyját, akivel így a menyé meg annak bátyja is örökké pörlekedett. Erről a lelketlen viselkedésről tudott az egész környék, amely tehát szinte megkönnyebült, amikor tegnapelőtt meghallotta, hogy özv. Dudás Jánosné az elmúlt éjszaka meghalt.

Dudás János személyesen jelentette tegnapelőtt a tisztí orvosnak a halálesetet. Dr. Bernhart János tisztiorvos, aki azonnal elment vele, a helyszíni szemlénél megdöböntő tapasztalatra jutott. Az öreg asszony az istállóban rongyos és főleg piszkos pokrócokon egészen meztelenül feküdt, a hullavizsgáltnál pedig a halott fején küllerőszak nyomait, súlyos ütéseket vélt fölfedezni, amiről azonnal jelentést tett a rendőrkapitánynak, aki a halottat erre a hullaházba szállíttatta, Dudás János, feleségét és sógorát pedig letartóztatta.

A tegnap megejtett boncolás és törvényszéki hullavizsgálás kétségtelenül megállapította, hogy özv. Dudás Jánosné nem természetes halállal halt meg, hanem súlyos, lapos ütések következtében erőszakosan mult ki. A további vizsgálat folyamán minderősebbé vált a gyanu, hogy az áldozatot fia, menyé és ennek testvére közös elhatározással megölték. Rendkívül súlyosító kijelentéseket tudtak meg, amelyekkel a fiu gyakran agyonütéssel fenyegette anyját. A letartóztattak ezideig konokul tagadnak, bár tegnap délután a rendőrség egy bűnjelet is talált. Az istálló jászolában ugyanis mélyen a széna alatt egy véres lapátu evezőt találtak. A lapos ütések, amelyeket a boncoló orvos konstatált tehát a legnagyobb valószínűség szerint ettől eredtek, mert a halál kétségtelen oka lapos ütésektől eredő agyrázkódás, amely a meggyöngyült szervezetben azonnal halált okozott.

A meggyilkolt öregasszonyt, aki 96 éves volt tegnap délután a város temettette el a szegényházból. A gyilkosok egy szó beismert vallomást sem tesznek, de az összegyűlt bizonyítékok most már kétségtelenné teszik a gyilkosságot. Kétségtelen, hogy mindhárman közös elhatározással akartak megszabadulni az özvegy asszonytól, de hogy a tényleges gyilkosságot melyikük követte el, azt a további nyomozás fogja határozottan megállapítani. Az eddigi adatok alapján a gyanu leginkább Dudás Jánosra, a meggyilkolt asszony fiára irányul.

— **Merénylet a hidőrök ellen.** Tegnapelőtt este a hidat őrző katonákra valaki kétszer egymás után rálőtt. A golyók nem találtak. A katonák üldözöbe vették a merénylőt, de nem sikerült elfogni, mert az a városban eltűnt.

Farsangi krónika.

A Kereskedő Ifjak Egylete

minden évben meglepetésekkel, művészi szenzációkkal szokott kedveskedni a publikumnak. Hogy az idén delikatesznek szánt estély nem sikerült úgy, ahogy azt elvártuk volna, igazán nem a Kereskedő Ifjak Egyletének vezetőségén és az estély rendezőin mulott. Ők minden megtehetőt megtettek, hogy országosan ismert művészeket hozzanak Bajára, s hogy ezek a művészek kissé arrogansok és fejünkfelett elnézőek voltak, olyan körülmény, amelyre az egylet vezetősége nem számíthatott akkor, amidőn kiváló művészeket állított pódiumra.

Diszes és hatalmas publikum volt együtt az estélyen, amelyet Sarkadi Aladár fővárosi színművész konferált be eléggé közvetlenül. További számaiban azonban kissé vakmerő volt, amikor 5—6 év előtti programot tárlalt a közönség elé, amely udvariasságból tapasztalt Sarkadinak, magában azonban konstataulta, hogy Sarkadi műsora először nem volt egyáltalában nivós, másodsor pedig nem volt új, az egylet gourmand közönsége pedig szellemes és új dolgokat várt. Sarkadi Bácsbokodon gondolta magát, s a művészből semmit sem sejtetett velünk.

Kuruc János műdalokat ír, kedves, igénytelen, melodikus, néhány év mulva végleg elfelejtett dalokat, amelyeket fejlett zongoratechnikával s magyaros trillabravurral adott elő, olykor énekelve. A közönségnek nagyon tetszettek Kuruc számai.

Komlóssy Emma hangját már ismertük. Kiváló, hirnerezhez méltó hang, amely sok élvezetet szerezhet még a legkényesebb publikumnak is. De Komlóssy is Sarkadi utánozta. Könnyű, felszínes programot adott, igaz, hogy brillans kidolgozással. Ám a bájos magyar melódiák, csárdások és rezzgők nem igen alkalmasak egy előkelő koncert intelligens közönségünk igényeit tökéletesen kielégíteni. Az Egylet vezetőségének dicséretes törekvése így hiúsult meg a művészek lenéző modorán. Jövőre esetleg elejét lehetne ennek venni holmi program előzetes bekérésével. — A koncert anyagi sikere fényes. A táncmulatság reggelig tartott.

Jrodalmi zsurt

a bajai Szanatórium Egyesület rendezett vasárnap délután. Szintén előkelő közönség vett részt ezen a zsuron, amelyen Pakots József dr. az ismertnevű fővárosi író olvasott fel egy hatásos témájú, pakotsi kidolgozású novellát, amely a közönségnek nagyon tetszett. Reich Béláné Ady verseket szavalt kiforrott, modern szavalatúval. Ady finom és sejtelmes poézisét decens egyszerűséggel, és főleg megértőn mondta el. Akik Adyban csak a szertelenséget és érthetetlenséget vélik föltalálni, okvetlen megváltozott véleménygel gondoltak rá Reich Béláné intelligens elmondása után.

A Legényegylet

műkedvelőelőadása ugyancsak vasárnap volt, este. Műkedvelőinek javarészt állította ekkor is porondra s így a siker, mindenféle szempontból, hagyományosan nagy volt. Úgyes összejátszás, kiváló rendezés és szereptudás s a játzók egyéni ambíciója és tehetsége valóban élvezeteset produkált. László Károly hú volt ezuttal is önmagához s fényesen játszott, Gardalits Olga ügyes és temperamentumos alakítása nagyon tetszett, Prekl Adél hercig szoba-

lány volt, amint hogy a többi szereplők mind egyikéről is csak szereotip dicsérettel és elismeréssel írhatunk. Az előadást reggelig tartó kedélyes táncmulatság követte.

A krónika teljességéhez tartozik megemlitenünk az

Ügyvédi Kör

hétfő esti mulatságát, amely minden tekintetben jól sikerült és a

Kaszinó

jelmezes bálját, amely méltó befejezése volt a farsangnak. A jelmezek között cigányasszony, ördög, hollandi, magyar stb. jelmezöltözettek tarkállottak.

— ay.

HIREK.

— **Esküvő.** Varga Sándor tegnapi este küldött örök hűséget Oltványi Mártának.

— **Főispáni installáció.** Holnap, csütörtökön lesz legifjabb Szemző István bács megye és Zombor város főispánjának ünnepélyes installációja, amelyen Baja város is szépszámu küldöttséggel képviselteti magát. A küldöttségben résztvesznek: dr. Hegedűs Aladár királyi tanácsos, polgármester, Ertl József munkapárti elnök, Tury Mátyás munkapárti társelnök, Müller József munkapárti alelnök, Fehér Lőrinc dr. tb. főjegyző, Koller Dezső tb. rendőrfőkapitány, Reiser Antal dr., Vojnits Dániel apátplebános, Székely Leó vasnagykereskedő és Lovretity Mihály.

— **Hamvazó szerda.** A katolikus egyház ma ünnepelte hamvazószerda ünnepét hagyományos szertartással. A templomokban 9 óra körül hamvazás volt, holnap kezdődik meg a nagybőjt, amely husvét vasárnapjáig bezárólag tart. Tegnap ért véget a farsang mely az idén szokatlanul rövid volt, mindössze 29 nap.

— **Líceális előadás.** Vasárnap, 9 én délután 4 órakor a liceális előadások keretében Székely Károly tanár tart előadást „Az időjóslás” címen. Az előadást vetített képek kísérik s ép ezert a gimnázium tornatermében lesz. 20 filléres jegyek Kollár és Wagner könyvkereskedéseknél válthatók.

— **Elveszett egy arany függő brillans kővel.** A becsületes megtaláló jutalomban részesül Tauszig Jakabnál.

— **A kath. Legényegylet tisztújító gyűlésén** tisztviselőknél ez évre a következők választották meg: Világi elnök: ifj. Utry Pál, másodelnök: Mormor Ferenc, alelnök: Jaszlits András, pénztárnok: Wildmann János, titkár: Váradai András, könyvtárnokok: I. László Károly, II. Vas József, dékánok: I. Szigeti Lajos, II. Staar Mátyás.

— **A városi nyugdíjszabályrendelet revíziója.** Baja város átiratában érdeklődött az iránt, hogy az új állami nyugdíjtörvénynek megfelelőleg a városok átszervezték-e nyugdíjszabályrendeletüket. Ismeretes ugyanis, hogy újabb az az irányzat, hogy a városi tisztviselők fizetése és nyugdíja az állami tisztviselőkével egyformán állapíttassék meg. Az új nyugdíjtörvény január 1-én lépett életbe és ennek mintájára már nálunk is készült a nyugdíjszabályrendelet megfelelő revíziója.

— **Asztalosipari tanfolyam.** A m. kir. technológiai iparmúzeum Baján f. évi március hónapban 10 napra terjedő asztalosipari tanfolyamot fog szervezni; felhívjuk a résztvenni óhajtó mester és segédek, hogy folyó hó 15-ig jelentkezzenek.

— **A Bajai Pártfogó Egyesület** 1913. évi február hó 9 ik napján d. e. 11 órakor a városi színház kis tanácstermében évi rendes közgyűlést tart, melynek tárgysorozata a következő: 1. Az 1912. évi működésről szóló jelentés tárgyalása és az erre vonatkozó felmentvény megadása. 2. 5 nappal a közgyűlés előtt írásban beadott indítvány felett való tárgyalás. A közgyűlésen vendégeket is szívesen látnak.

— **A vándorbírák.** Az új perrendtartás életbeléptetésével 1914. január 1-től kezdve a járásbíróságok bírái időnként vándorbírák-ká változnak át s mint ilyenek faluról falura járva fogják osztogatni a sommás perestügyek egy elég jó részében az igazságot. A megjelenésükkor eléjük járuló fél panaszára nyomban idéznek. Miután az ügyvédi gyakorlat hatalmas részét az efféle vándorbíráskodással eldönendő perek képezik, természetes, hogy az új rendszerrel az ügyvédi kar sokat fog veszteni.

— **Kész a baja—mélykúti műút.** A baja—mélykúti műút tökéletesen elkészült s helyszíni szemléje e hó 11-én délelőtt 9 órakor lesz.

— **Könyves Baján.** Könyves újból értesítette lapunkat, hogy a beígért 3 hetes szízeszt e hó 16 án kezd meg s társulata névsorát a napokban közli.

— **Elfogott csaló.** Pál Andor dr. ügyvéd-től Laskó József báttaszéki lakos kicsalt 500 koronát. A csalót tegnap letartóztatták.

IRODALOM.

Gustav af Geijerstam: Az öcsike. Geijerstam, a svéd irodalom egyik büszkesége, különösen mint elemző talentum válik ki az Észak nagy írói közül. Meglepő virtuozitással rajzolja meg, hogy mint távolodnak el egymástól lelkek, melyeket a legszorosabb kapcsok fűztek hosszú ideig egymáshoz és hogy mint születnek és halnak meg érzések. Valami rendkívüli lágyág, ködszerűség, a miszticizmus határán mozgó rejtelemzszerűség jellemzi művészetét. A hangulatok leheletszerű finomsága szerzett az öcsike című regényének is olyan nagy és lelkes közönséget. Ami ebben a ragyogó művészettel lefordított remekműben történik: olyan halk, olyan gyöngéd, hogy nagyon nehéz megszűrni. Egy nagy szeretettel várt gyermek születése — és korai halála a két mesye, amely között Geijerstam csodaszép könyvének tartalma lejátszódik. A kis Sven fehér mesemadárként száll el felettünk. Alig vettük észre, alig kezdünk benne gyönyörködni: már is eltűnt. Mintha csodás akkord halt volna bele a végtelen csendességbe. Emléke még sokáig ott rezeg szívünkben. A kis Sven lelke fehér lilium kelyheként táru fel előttünk. Szívcskéjéből jövő zenének halk ütemei csendülnek felénk. Picike kis vízcsöppben tengermélységek tükröződnek. Minden fejezete a könyvnek egy nagyon szép és hol mosolyt fakasztó, hol mélyen megható lírai költemény. A Sven kis személye köré fűződő apróságok pedig rendkívüli érdekes és megkapó történetet alakulnak. Sok bájus zszusu értékes és egész áncá fűződik össze. Még a könyv szomorú záró akkordjában is van valami, ami megnyugtató. A kis Sven nemcsak maga megy el, hanem magával viszi az anyját is. Szinte úgy érezzük, hogy nem is lehetett másképp. Az a szeretet, mely ezt a két lényt egymáshoz fűzte: erősebb volt a halálnál. De nemcsak a fiúról és anyjáról mond el ez a regény gyönyörű

történetet, hanem az apáról is, amint a szerző maga mondja: szól egyuttal egy férfiről, aki küzdött, de legyőzött, aki azonban nem személyi vereségét. Művészet és a szó legnemezebb értelmében vett litteratura ez a regény. Meghat és felemel. Tiszta forrásban fűrészi meg a lelket és mély emberi érzéseket vált ki. Ugy, hogy az Athenaeum Könyvtár, melynek legújabb köteteként jelent meg Az öcsike ezuttal is hű maradt programjához: egy remekművet tett a magyar olvasóközönség széles rétegei számára hozzáférhetővé. A kötet értékét növeli Geijerstamnak egy másik nagyon népszerű műve is: Az örök rejteley című. A kiváló svéd írónak legjobb alkotásai közül való. Egy házasságnak izgatón érdekes története. Az Athenaeum Könyvtár e legújabb kötetét szintén művészin illusztrált fedőlap borítja. Basch Árpád finom munkája. A kötet ára, mint az Athenaeum Könyvtár minden kötetéé: 1 korona 90 fillér.

2423/1913. kig. szám.

Hirdetmény.

Közírré teszem, hogy Általános Beszerzési és Szállítási Részvény Társaság hírlapszűfalya részére a „Pesti Hírlap” c. lapnak Baja város területén leendő utcai elárúsítására az engedélyt 1913 évi február hó 2-től május hó 2 ik napjáig terjedő időre a 136000/V191. sz. B. m. rendeletben foglalt rendelkezések szigorú betartásának kötelezettsége mellett a mai napon megadom.

Baja, 1913. február 1.

Polgármester helyett:

Erdélyi,
főjegyző.

A szabadkai kir. törvényszék 28991/P.1912. számú végzése folytán a Pestvármegyei Dunavölgy lecsapoló és öntöző társulat a következő hirdetményt teszi közzé:

Másolat. 28991/P. 1912. sz.

Hirdetmény.

A szabadkai kir. törvényszék közírré teszi, hogy a Pestvármegyei Dunavölgy lecsapoló és öntöző társulat részére Bajaszentistván község határában szükséges ingatlanok kisajátítása tekintetében a kártalanítási eljárásnak az 1881. évi XLI. t.-c. 46—45. § a rendelkezése szerint való keresztülvitelére határnapul 1913. évi február hó 27. napjának d. e. 9 óráját Bajaszentistván község házához kitzüzi.

A telekkönyvi tulajdonosokat azzal a figyelmeztetéssel idézi meg, hogy az érdekeltek elmaradása a kártalanítás tekintetében hozandó érdemleges határozatot nem gátolja. Az egyéni külön értesítés elmaradása, vagy a tárgyaláson való megjelenés elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

A távol levők és ismeretlen tartózkodásuak részére ügygondnokul Dr. Boróczy Kálmán bajai ügyvédet nevezi ki a kir. törvényszék.

Szabadka, 1912. december 30.

Kiadta: Dekker s. k. elnök. Oláh s. k. előadó.

Kiadmány hitelűl

olvashatlan aláírás s. k.

P. H.

kezelő.

Eladó
- szőlő -

a fehér Kőhegyi dűlőben. Bővebbet a tulajdonosnál
özv. **HOBÁNSZKY LÁSZLÓNE.**
1644

Téli vasuti menetrend Baja városát érintő vonatokról.

Érvényes 1912. évi október hó 1-től.

Oda						Szabadka-Baja-Bátaszék.						Vissza				
Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.		
5402	5404	5406	5408	5410	5410	5401	5403	5405	5407	5409	5401	5403	5405	5407		
I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III		
1010	710	745			12 ⁴⁵ 2 ⁴⁵ 3 20	ind.	Budapest keleti p. u.	—	—	—	érk.	12 ⁴⁰ 1 ⁰⁰	1-00 1 ⁴⁰	720	1000	545
505	1036	220	4-43		725	ind.	Szabadka	—	—	—	érk.	710	9-30	1221	627	984
512	1044	228	4-50		732		Szabadkai műtrágyagyár	—	—	—		704	9-24	1215	621	928
517	1049	233	4-55		737		Horváltanyák 2. sz. őrház	—	—	—		658	9-18	1209	615	921
522	1054	238	5-00		742		Kelebiai tanyák 3. sz. őrház	—	—	—		653	9-13	1204	610	916
528	1100	244	5-05		748		Szabadkai tanyák 4. sz. őrház	—	—	—		647	9-07	1158	605	910
536	1108	251	5-12		755		Csikeria	—	—	—		641	9-02	1152	569	904
543	1115	258	5-19		802		Bácsalmási vöröserdő 8. sz. őrház	—	—	—		633	8-55	1143	550	852
548	1121	303	5-24		807		Bácsalmási szállók	—	—	—		629	8-51	1139	546	848
555	1128	310	5-31		814	érk.	Bácsalmás	—	—	—	ind.	620	8-42	1130	537	838
550	—	301	—		741	érk.	Kiskunhalas	—	—	—	ind.	—	—	1200	—	830
343	1121	—	—		739		Regőce	—	—	—		620	—	330	—	840
606	1140	320	5-33		824	ind.	Bácsalmás	—	—	—	érk.	605	8-41	1115	532	823
611	1145	325	5-36		829		Almás	—	—	—		601	8-37	1111	528	819
620	1154	334	5-44		838		Óalmás	—	—	—		552	8-29	1102	519	810
633	1205	347	5-55		849		Bácsbokod-Bácsborsód	—	—	—		541	8-19	1051	509	759
651	1223	405	6-13		907		Bajai szállók 24. sz. őrház	—	—	—		520	8-01	1032	451	740
659	1231	413	6-20		915	érk.	Baja	—	—	—	ind.	512	7-53	1024	443	732
709	1241	429	6-22		925	ind.	Baja	—	—	—	érk.	503	7-43	1009	428	722
719	1251	439	6-30		935		Pörböly felső megálló	—	—	—		454	7-34	1000	419	713
727	1259	447	6-37		943		Pörböly	—	—	—		446	7-27	953	413	706
738	110	458	6-50		954		Alsónyék	—	—	—		435	7-15	942	404	655
742	114	502	6-55		958	érk.	Bátaszék	—	—	—	ind.	430	7-11	938	359	650
800	155	—	7-07		—	ind.	Bátaszék	—	—	—	érk.	—	6-52	—	349	—
957	418	—	9-07		—	érk.	Ujdombóvár	—	—	—	ind.	—	4-46	—	213	—

Oda						Baja-Zombor-Ujvidék.						Vissza						
—	—	400	803	100	450	ind.	Baja	—	—	—	—	érk.	635	940	323	706	—	—
—	—	411	813	110	500		Baja-szállás város	—	—	—	—		627	933	315	658	—	—
—	—	425	826	127	513		Vaskút	—	—	—	—		610	917	259	642	—	—
—	—	451	851	201	538		Gara	—	—	—	—		542	847	237	616	—	—
—	—	506	906	215	552	érk.	Regőce	—	—	—	—	ind.	515	823	217	553	—	—
—	—	509	916	216	557	ind.	Regőce	—	—	—	—	érk.	505	815	157	542	—	—
—	—	537	957	239	627		Órszállás	—	—	—	—		447	759	140	525	—	—
—	—	547	1007	248	637		Körtés 13. sz. őrház	—	—	—	—		426	780	117	505	—	—
—	—	555	1029	256	651		Gádor	—	—	—	—		416	723	110	488	—	—
—	—	608	1041	307	704		Magyarut 16. sz. őrház	—	—	—	—		350	701	1247	440	—	—
—	—	615	1048	314	711		Nenadics	—	—	—	—		342	655	1241	434	—	—
—	—	625	1058	323	720	érk.	Zombor	—	—	—	—	ind.	330	645	1230	423	—	—
—	—	1031	—	717	—	érk.	Ujvidék	—	—	—	—	ind.	—	217	751	—	—	—
—	—	214	—	1038	—		Belgrad	—	—	—	—		—	—	541	—	—	—

Oda						Baja-Bezdán-Zombor						Vissza						
—	—	—	3-17	12-38	5-05	ind.	Baja	—	—	—	—	érk.	6-54	12-22	9-00	—	—	—
—	—	—	3-41	1-00	5-29		Vodica	—	—	—	—		6-28	11-57	8-34	—	—	—
—	—	—	6-35	3-29	8-35	érk.	Zombor	—	—	—	—	ind.	3-26	9-00	6-75	—	—	—

Meghívó

A „BAJAI TAKARÉKPÉNZTÁR“-NAK

o 1913. évi február hó 16-án délelőtt 9 órakor saját helyiségében tartandó o

RENDES KÖZGYŰLÉSÉRE.

A közgyűlés tárgyai:

1. A zárszámadások és mérleg betérjesztése és azoknak tárgyalása.
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése a lefolyt üzletéről.
3. Az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása.

4. Igazgatósági előterjesztések.
5. Egy igazgatósági, két felügyelő bizottsági rendes tag megválasztása.
6. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes tag kiküldése.*)

Baja, 1913. január hó 20 án.

SZUTRÉLY LIPÓT s. k.
vezérigazgató.*) Kivonat az alapszabályokból. 12. §. A közgyűlésen részt vehet minden részvényes, ha a közgyűlés hirdetésait, illetve egybe-
hívását megelőző év december hó 31-ig az intézet részvénykönyvében saját nevére írt részvénnyel bír és azt legkésőbb 3 nappal a közgyűlés
előtt az igazgatóságnál térítvény mellett letétben tartja; ha ezt tenni elmulasztja, szavazati jogát a közgyűlésen nem gyakorolhatja (5. §)

AZ IGAZGATÓSÁG ÉVI JELENTÉSE.

Tisztelt közgyűlés! Van szerencsénk a Bajai Takarékpénztár 65-ik évi zárszámadását és a tiszta jövedelem felosztására tett javaslatunkat, a felügyelő bizottság ezekhez hozzájáruló jelentésével kapcsolatban előterjeszteni. Az intézet mult évben kifejtett üzleti tevékenységének, az azt kísérő körülmények ismertetését a következőkben foglalhatjuk össze.

Köztudomás szerint az elmúlt év állandóan háborus izgalmak alatt tartotta az egész pénzüvilágot. Ennek természetesen hátrányos hatása többé-kevésbé, amint mindenütt, a pénzgazdasági élet minden ágazatában érezhető volt, akként intézetünk sem vonhatta az alól ki magát egészen. Azonban meglepéssel állapíthatjuk meg, hogy intézetünk ezen fennforgott körülményeket ha nem is találta alkalmasoknak a jelzáló üzleteinek további fokozására s kihelyezése körül a válságos politikai helyzet némi elővigyázó tartózkodásra készítette, de azért óvatosságot elmulasztott és inkább a mobilabb kölcsönkihelyezési módokat választva, üzleti forgalmát sikerült megint nemcsak fenntartania, de némileg fejlesztenie is. Az esetleges háborútól való félelem miatt, amint az egész országban a pénzüvilágot körében tapasztalható volt, úgy a mi kisebb összegű betevőink egy részénél is jelentkezett némi indokolatlan félelem, de ezidő szerint már a kivett összegeket többnyire megint meg is toldva helyezik megint vissza pénztárunkba.

Ez a kedvezőtlen viszonyok miatt nem élünk hitelmegvonásokkal, sőt kellő gondossággal igyekeztünk mindig úgy a helybeli, mint a környékbeli hitelt kereső közönségünk jogosult szükségletét a legelőzékenyebben kielégíteni. Betevőink legnagyobb biztonsága és mobilitásunk érdekében értékpapirjaink nagy állagának fenntartása ezuttal különösen nagy áldozatot követelt, de a nagy állag gyakorlati értékét éppen a legutóbbi háborus kilátások alatt volt módunkban igazán felismerhetni, amikor papirjaink fedezete mellett a hirtelen felmerült szükségleteinket a legkönnyebb módon és előnyös feltételek mellett szerezhettük be. Értékpapirjainknál a nagyjából átmeneti és az árfolyamok javulásának bekövetkeztével majd megint visszatérő veszteség K 128.095.10 tesz ki s ennek kiegyenlítésére a tavalyról megmaradt és e célra szolgált K 32.290.80 árfolyamkülönbözeti tartalékon és a K 20.000 nyi osztaléktartalékon kívül, a most lezárt év nyereségéből K 75.804.30 összeget előzetes leíráskeppen használtunk fel.

Mérlegünk tanúsága szerint a tiszta jövedelem az idén jelentékeny emelkedést mutatna fel, ha annak egy részét az imént tett említésünk szerint nem használtuk volna fel az értékpapiroknál felmerült árkülönbözeti veszteség nagyjából pótlására.

Az üzleteredmény felosztására nézve a következő javaslatunkat terjesztjük elő:

Ez évi tiszta jövedelmünk	K. 164.650.17
Levonva az alapszabályszerű 28% jutalékot	K. 46.102.05
Marad	K. 118.548.12
Ehhez hozzácsatolatik a mult évi nyereség áthozat	K. 2.165.—
Marad a t. közgyűlés rendelkezésére	K. 120.713.12

Javaslatunk szerint ezen összegből:

A tartaléktökhöz adassék az alapszabályszerű 5%	K. 8232.51
A részvényosztalékra a 600 darab részvény után	
à 180 korona	K. 108000.—
Felügyelők díjazására	K. 1200.—
Jóteknycélokra	K. 2000.—
Marad a jövő évre átvendő felesleg	K. 119.432.51
	K. 1.280.61

A jóteknycélu 2000 korona a következőleg osztandó fel:

A helyben létesítendő árvaházra	K 200.—
A helybeli tüdőbeteg-gondozó intézet részére	K 100.—
A helybeli önk. tűzoltó egyletnek	K 100.—
A bajai első nőegyletnek	K 100.—
A bajai izraelita nőegyletnek	K 50.—
A helybeli jóteknycélu leányegylet részére	K 50.—
A helybeli kath. leányegyletnek	K 40.—
A helybeli kereskedő ifjak betegsegélyző-egyletének	K 20.—
A helybeli elemi iskolás szegénys. gyermekeknek könyvre és ruhára	K 230.—
A bajai lelenygyermeknek	K 50.—
A helybeli szegények felruházására	K 40.—
A helybeli főgimnáziumnak 2 rendű ösztöndijra	K 100.—
A helybeli főgimnázium ifjusága segélyegyletének	K 50.—
A helybeli állami tanítóképző intézetnek ösztöndijra	K 50.—
A helybeli polgári és kereskedelmi iskolának ösztöndij	K 50.—
A helybeli iparostanonc iskolások részére jutalom	K 50.—
A bajai sport-egyesületnek	K 50.—
A magyarországi tanítók árvaházi egyletének	K 20.—
Az »E. M. K. E.«-nek	K 40.—
A felvidéki magyar közművelődési egyesületnek	K 20.—
A dunántúli magyar közművelődési egyesületnek	K 20.—
A délmagyarországi magyar közművelődési egyesületnek	K 20.—
Összesen:	K 1450.—

levonása után fennmaradó 550 K az év folyamán felmerülő jóteknycélok fedezésére szolgál.

Kérjük a bemutatott zárszámadásokat helyeselve, nyereségfelosztási javaslatunkat elfogadni, az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a szokásos felmentvényt megadni.

Dely Géza igazgatósági tag, nemkülönben Mittermann Antal és Wunderlich József felügyelő-bizottsági tagok megbízatása lejárván, kérjük a tisztelt közgyűlést, ezen megüresedett helyeknek választás utján való betöltése iránt is intézkedni.

Értesítjük a m. t. részvényeseket, hogy részvénytulajdonosok a Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja mint R. T., Budapest, V. Tükör-utca 4. is díjmentesen váltja be.

Baja, 1913. január hó 20-án.

Az igazgatóság.

Tisztelt Közgyűlés!

Alulírottak, mint a Bajai takarékpénztár felügyelő-bizottsága tisztelettel jelentjük, hogy a Bajai takarékpénztár 1912-ik évi ügyvitelét és üzleteit állandóan figyelemmel kísértük, az év folyamán könyveit, pénztárát, értékeit többször megvizsgáltuk s azokat mindig a legnagyobb rendben találtuk.

Az igazgatóság által előterjesztett 1912. évi zárszámadásokat is megvizsgáltuk, azok helyességét megállapítottuk, az igazgatóságnak a nyereség felosztására vonatkozó javaslatát helyeseljük és elfogadásra ajánljuk.

Baja, 1913. évi január hó 23-án.

A felügyelő-bizottság.

A Bajai Takarékpénztár 65-ik évi ZÁRSZÁMADÁSA.

VAGYON.

Mérleg-számla 1912. december hó 31-én.

TEHER.

	Korona	fill.	Korona	fill.		Korona	fill.	Korona	fill.
Kézpénz			246525	72	Résvénytőke			300000	—
Ingatlanok:					Tartaléktőke			970625	91
Főtéri ház	170000	—			Külön tartaléktőke			81879	40
Egyéb ingatlanok (u. m. a szajáni föld- birtok, ugy a helybeli és környék- beli fekvőségek)	549252	70	719252	70	Tisztviselői nyugdíjalap			203696	96
Értékpapírok:					Takarékbetétek			11728876	54
Értékpapirkészlet az 1912. december 31-i árfolyam szerint	3380351	40			Az elmúlt évet terhelő tőkekamatadók			26146	44
Ezek folyó kamatai 1912. december 31-ig számítva	39803	41	3420154	81	Engedményezett jelzálog kölcsönök			883209	51
Váltótárca:					Visszszámított váltók			1772943	73
Leszámított személyi hitelű váltók	2737729	80			Még fel nem vett osztalékok			695	—
Jelzáloggal biztosított váltók	1447706	03	4185435	83	Más pénzüzetek követeléseik folyó- számlán			1463465	—
Kölcsönök:					Átmeneti tételek			3379	97
Kamatkozó jelzálogos kölcsönök	4558882	44			Előre fizetett kamatok az üzletágaknál	2165	—	161232	86
Törlesztéses (járdékos) jelz. kölcsönök	3092387	89	7651270	33	Az előző évről áthozott nyereség	164650	17	166815	17
Zálog előlegek			12657	—	Ez évi tiszta nyereség				
Különféle adósok fedezett tartozásai			1436771	25					
Adósok (átmeneti követeléseink más pénzüzeteknél)			15985	96					
Felszerelési tárgyak és butorzat érték- leírás után			2500	—					
Előre fizetett kamatok az engedmé- nyezéseknél	8478	86							
Előre fizetett kamatok a visszszámi- tolásoknál	22464	50	30943	36					
Hátralékos kamatok az üzletágaknál			40012	22					
Hátralékos hasznbérék és lakbérék			1457	31					
			17762966	49				17762966	49

VESZTESÉG.

Veszteség- és nyereség-számla 1912. december hó 31-én.

NYERESÉG.

	Korona	fill.	Korona	fill.		Korona	fill.	Korona	fill.
Más pénzüzetek részére fizetett teherkamatok:					Nyereség áthozat az előző évről			2165	—
Folyószámlák után	60710	32			Kamatjövdelem az üzletágaknál:				
Visszszámítások után	38621	44			Személyi hitelű váltók után			185184	97
Engedményezett jelzálogos kölcsönök után	45563	38	144895	14	Jelzáloggal biztosított váltók után			86889	77
Egyéb teherkamatok:					Kamatkozó jelzálogos kölcsönök után			319684	94
Takarékbetétek és folyószámlák utáni kamatok	533493	73			Törlesztéses jelzálogos kölcsönök után			198749	76
Nyugdíjalap saját kamatai	11771	—	545264	73	Zálog-előlegek után			1077	54
Adók:					Különféle adósok fedezett tartozásai után			82662	86
Takarékbetétek és folyószámlák kama- taik után	53353	14			Más pénzüzeteknél elhelyezett tőkék után			1237	51
Mult évi osztalék bélyegadója	378	—			Egyéb jövedelmek:				
Egyéb adók	16995	16	70726	30	Értékpapírok szelvény jövedelme			157280	65
Költségek:					Főtéri bérház jövedelme			15708	10
Az üzlettel járó kezelési költségek, ja- vadalmazások	59994	75			Egyéb ingatlanok jövedelme			14637	43
Per és egyéb eljárási költségek	5426	87			Jutalékok, díjak és egyéb jövedelmek			8290	—
Kerületi munkásbiztosító pénztári já- ruléka	330	90	65752	52					
Leírások:									
Felszerelési tárgyak és butorzat avulására	310	37							
Behajthatatlan váltóköveteléseknél	4000	—							
Értékpapírok árfolyam-veszteségénél, a tartalékokból már pótolta K 52290 80 összegegen felül még.	75804	30	80114	67					
Az előző évről áthozott nyereség	2165	—							
Ez évi tiszta nyereség	164650	17	166815	17					
			1073568	53				1073568	53

Baja, 1912. évi december 31-én.

Skutrély Lipót s. k.
vezérgazgató.Bernhart Ernő s. k.
ügyvezető-főkönyvelő.Rimler József s. k.
pénztáros.Michtach István s. k.
igazg. tag.Müller József s. k.
igazg. tag.Dr. Nicolaus Béla s. k.
igazg. tag.Tury Máttyás s. k.
igazg. tag.Tománovits György s. k.
igazg. tag.Allaga Ottó s. k.
igazg. tag és számvizsgáló.Dely Géza s. k.
igazg. tag és számvizsgáló.Lerner Antal s. k.
igazg. tag és számvizsgáló.Dr. Boros József s. k.
felügyelő.

Megvizsgálta és helyesnek találta a felügyelő bizottság:

Mittermann Antal s. k.
felügyelő.Wunderlich József s. k.
felügyelő.